

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „RŪTA“ PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos lopšelio-darželio „Rūta“ (toliau – Lopšelis-darželis) Patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti įstaigos bendruomenei sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką lopšelyje-darželyje, kurioje vaikai jaučiasi gerbiami ir saugūs. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas lopšelyje-darželyje susijęs su emocine vaikų, darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių prevencijos priemones ir būdus, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Intervencija tai švietimo pagalbos priemonių visuma, koordinuoti veiksmai vadovo, pavaduotojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų darželio darbuotojų, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą lopšelyje-darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – saugios aplinkos kūrimas, apimantis glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: darželio veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus įstaigos mikroklimato kūrimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimą.

5. Lopšelio-darželio veikla ir valdymas:

5.1. atsakomybė, lopšelio-darželio vadovas atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija;

5.2. vertybės: lopšelis-darželis puoselėja pozityvių vertybių sistemą: mandagumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, kūrybiškumą, bendradarbiavimą, nuoširdumą, toleranciją, dėkingumą, kurią atitinka visų lopšelio-darželio darbuotojų elgesys ir veikla;

5.3. pareigybių aprašai: darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymo (si) aplinkos puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias.

6. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

6.1. nuoseklus vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, bendravimo ir kitų socialinių įgūdžių ugdymas vykdomas:

6.1.1. „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa“; integruojant veiklas į ugdymo turinį;

6.1.2. „Žipio draugai“ prevencijos programa įgyvendinama atskiru laiku (vieną kartą per savaitę) priešmokyklinio ugdymo grupėse.

6.2. elgesio normos: lopšelyje-darželyje susitariama dėl elgesio taisyklių, kuriose reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistas/ nepageidaujamas ugdytinių elgesys, numatomi skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas lopšelio-darželio darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų ugdytinių elgesį;

6.3. pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas (ne rečiau kaip kartą per ketverius metus) vaikų socialinių emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulinti asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

7. Pozityvaus lopšelio-darželio mikroklimato kūrimas:

7.1. lopšelio-darželio bendruomenės narių santykiai: kuriama ugdymo (si) aplinka palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai. Skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo lopšelio-darželio bendruomenei jausmai;

7.2. pozityvaus mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas, susideda iš sekančių etapų:

7.2.1. esamos situacijos įvertinimas: lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija apklausos, stebėjimo, pokalbių būdu renka informaciją apie ugdymo (si) aplinkos saugumą, lopšelio-darželio bendruomenės narių santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

7.2.2. pozityvaus darželio mikroklimato kūrimu rūpinasi lopšelio-darželio direktorius ir Vaiko gerovės komisija, įtraukdami į šį procesą visus bendruomenės narius. Sprendimų ieškoma diskutuojant ir tariantis;

7.2.3. numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės mikroklimatui gerinti, siekiant spręsti problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių riziką;

7.2.4. darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

7.2.5. vertinamas priemonių veiksmingumas, analizuojami pasiekti rezultatai, numatomos galimybės tobulinti priemones.

8. Tėvų įtraukimas:

8.1. tėvų aktyvumo skatinimas: kuriant saugią ugdymo (si) aplinką, įtraukiant juos į priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą vietos bendruomenėje;

8.2. tėvų konsultavimas, informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos lopšelyje-darželyje kūrimo klausimais.

9. Su lopšelio-darželio nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi lopšelio-darželio darbuotojai. Kiti lopšelio-darželio bendruomenės nariai gali susipažinti su šiuo dokumentu įstaigos internetinėje svetainėje www.darzelisruta.lt

10. Lopšelis-darželis, vykdydamas veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su ugdytinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ir organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE - DARŽELYJE

11. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

12. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

13. Darželio vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

14. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Lopšelio-darželio vadovas Vykdyto grupės nariais paskiria tris Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

14.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės bendruomenės narių apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

14.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

14.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

14.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

14.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

14.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

14.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

15. Direktorius pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

16. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsiant reaguodamas (1 priedas):

16.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

16.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;

16.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

16.4. informuoja grupės auklėtoją arba budintį administracijos atstovą, arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, bei pateikia užpildytą pranešimo formą (2 priedas), registruoja Patyčių registracijos žurnale (3 priedas), kuris yra direktoriaus pavaduotojo ugdymui kabinete (Prevencijos aplankas).

17. Pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

17.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą grupės auklėtojui arba budinčiam administracijos atstovui arba direktoriaus pavaduotojui ugdymui (2 priedas).

18. Grupės auklėtojas, įstaigos direktoriaus pavaduotojas ugdymui, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

18.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

18.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

18.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

18.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas)

18.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vykdyto grupės nariams ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

18.6. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį bei registruoja lopšelio-darželio patyčių registracijos žurnale (3 priedas);

19. Vaiko gerovės komisija:

19.1. informuoja mokyklos vadovą ir atvejo stebėseną deleguoja Vykdyto grupei - kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys bei registruoja patyčių registracijos žurnale (3 priedas);

19.2. kibernetinių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt:

19.2.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis;

19.2.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai.

19.3. sistemina ir analizuoja pranešimų apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis suaugęs bendruomenės narys, formas;

19.4. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi grupės auklėtojas) inicijuoja Vykdyto grupės pasitarimą, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;

19.5. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, psichologo, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą.

19.6. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja lopšelio-darželio vadovą ir kreipiasi į policiją ir Vaikų teisių apsaugos skyrių.

20. Lopšelio-darželio direktorius, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš ugdytinio, privalo nedelsiant imtis priemonių.

21. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, matęs ir žinantis apie patyčias, nedelsiant informuoja bet kurį ugdymo įstaigos darbuotoją kuriuo pasitiki.

22. Patyčias patiriančio ugdytinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie grupėje vykstančias patyčias:

22.1. nedelsiant informuoja grupės auklėtoją ir/ar administracijos atstovus apie ugdytinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute ar asmeniškai);

22.2. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio ugdytinio tėvai (globėjai, rūpintojai), privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt

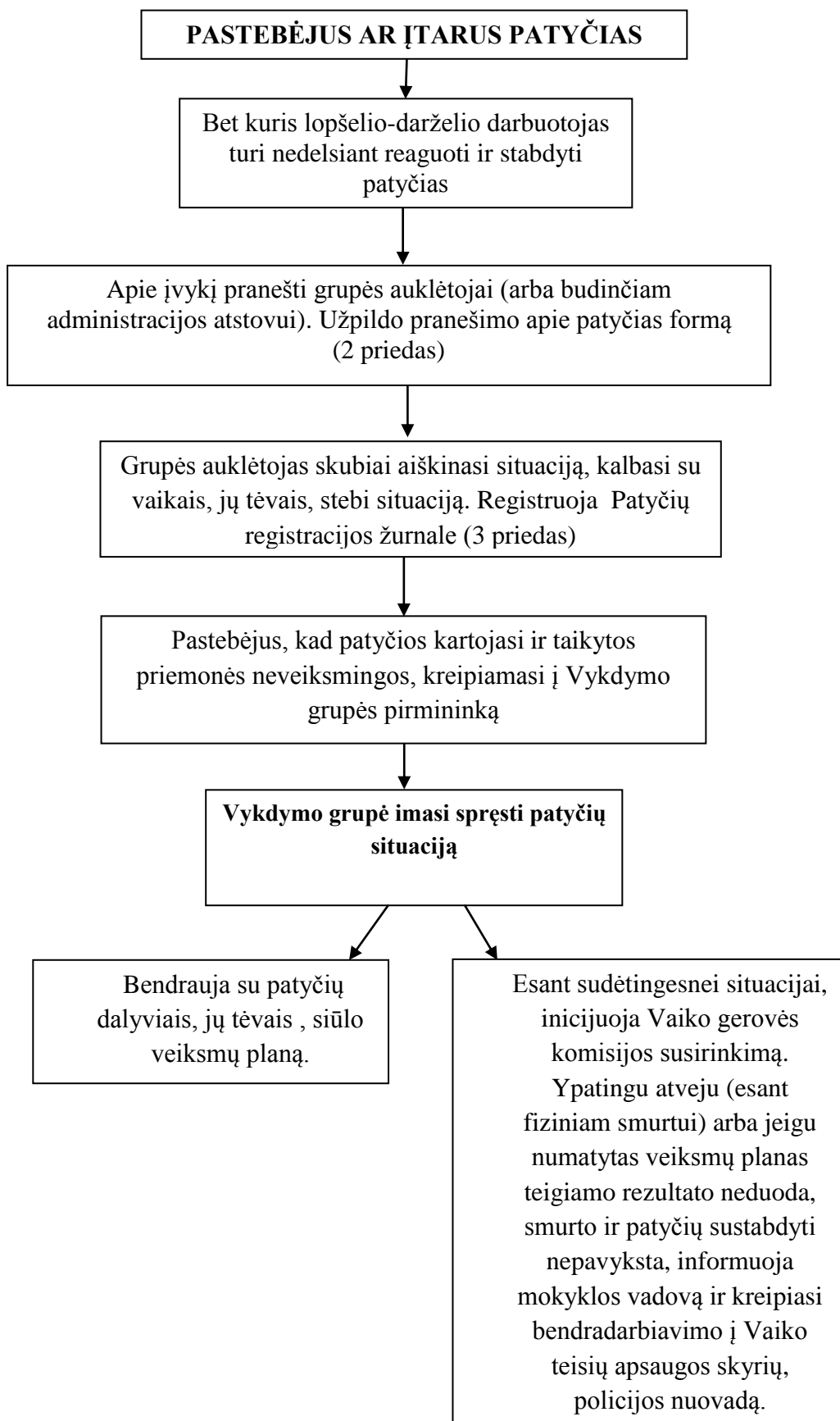
23. Lopšelio-darželio bendruomenės narių informavimas: su lopšelio-darželio nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

25. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją lopšelyje-darželyje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

**KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „RŪTA“
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

KLAIPĖDOS LOPŠELIS-DARŽELIS „RŪTA“ PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Klaipėdos lopšelis-darželis „Rūta“

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

**KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „RŪTA“
PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

F -fizinės
 Ž - žodinės
 K -kibernetinės
 S -socialinės

U – Ugdytinis
 S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (U, S)	Smurtaujantis asmuo (U, S)	Pastabos